CONGRESUL AUTORITĂŢILOR LOCALE DIN MOLDOVA
str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr.394 din 16 noiembrie 2026

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
cancelaria@maia.gov.md
alina.perjovschi@.maia.gov.md

Ministerul Mediului

AVIZ

la proiectul de ordin cu privire la aprobarea Regulamentului pentru determinarea pagubelor în apicultură provocate de fenomenele naturale periculoase

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova nr. Nr.13-06/3385 din 06.11.2026, privind avizarea proiectului de ordin cu privire la aprobarea Regulamentului pentru determinarea pagubelor în apicultură provocate de fenomenele naturale periculoase, și comunică următoarele.

1. CALM a examinat proiectul în calitate de asociație reprezentativă a autorităților publce locale, în temeiul art. 4 § 6 din Carta europeană a autonomiei locale și al art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Regulamentul stabilește procedura și metodologia de constatare și evaluare a pagubelor produse stupinelor de fenomene periculoase (formule, coeficienți, anexe cu modelul demersului, al Actului de constatare și fișa de evaluare a familiei de albine) și instituie o Comisie de constatare și evaluare la nivelul unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi, prezidată de primar și formată din: un specialist al primăriei (secretar), un medic veterinar oficial al ANSA, un reprezentant al subdiviziunii raionale în domeniul agricol și, după caz, un reprezentant al IP AMM.

Procedura și metodologia sunt obligatorii pentru toate evaluările care fundamentează compensații sau alt sprijin din surse publice, iar actele întocmite cu nerespectarea Regulamentului nu pot servi drept temei pentru acordarea sprijinului (pct. 3).

Proiectul urmărește un scop legitim: asigurarea tratamentului egal al apicultorilor și crearea unei baze obiective pentru eventuale măsuri de sprijin. **Prin conținutul său, el pune însă în sarcina autorităților publice locale obligații procedurale și de răspundere, fără temei legal și fără resurse.** Avizul CALM se limitează la aceste aspecte, fără a se pronunța asupra formulelor și coeficienților tehnici.

Prin urmare, susținem scopul proiectului, dar nu în forma actuală, care atribuie autorităților publice locale obligații prin ordin ministerial, fără temei legal și acoperire financiară.

2. Ordinul se întemeiază pe pct. 10 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1076/2010 și pe pct. 9 subpct. 10) din Regulamentul Ministerului (Hotărârea

Guvernului nr. 695/2017). Pct. 10 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea nr. 1076/2010 prevede că organele centrale de specialitate și autoritățile administrației publice locale, în comun cu subdiviziunile Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, realizează, „în modul stabilit", colectarea, prelucrarea și prezentarea către Inspectorat a informației despre situațiile excepționale, în scopul prevenirii și lichidării consecințelor lor. Din textul hotărârii nu rezultă că el abilitează Ministerul să constituie comisii de evaluare a pagubelor la nivelul unităților administrativ-teritoriale, să stabilească primarul drept președinte al acestora și să fixeze termene și răspundere pentru autoritățile locale. Hotărârea nu conține norme privind comisii de evaluare a pagubelor agricole.

Nota de fundamentare (pct. 2.2) afirmă că comisiile constituite în temeiul hotărârii sunt axate pe culturile de câmp, însă în textul hotărârii figurează doar comisiile pentru situații excepționale, cu atribuții de lichidare a consecințelor situațiilor excepționale. Hotărârea nr. 1076/2010 este adoptată în temeiul Legii nr. 271/1994 cu privire la protecția civilă, în scopul instituirii unei metodologii unice de evaluare a situațiilor excepționale și a modului de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației; ea nu reglementează evaluarea pagubelor suferite de agenții economici și persoanele fizice, iar pct. 10 privește doar informarea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență despre situațiile excepționale de nivel teritorial, local și de obiect.

Autoritățile publice locale nu sunt subordonate ministerului, iar **competențele lor sunt proprii sau delegate; competențele delegate se stabilesc prin lege, cu asigurarea resurselor necesare, potrivit legislației privind administrația publică locală și descentralizarea administrativă** (Legile nr. 436/2006 și nr. 435/2006) și **principiului autonomiei locale** (art. 109 din Constituție).

În plus, Regulamentul se aplică și instituției IP AMM (pct. 4, 15), care este fondată de Ministerul Mediului, nu de Ministerul Agriculturii, și subdiviziunilor „raionale" în domeniul agricol, care nu sunt subordonate Ministerului.

Nota de fundamentare precizează că Ministerul Mediului, ANSA, IP AMM și reprezentanții autorităților locale vor participa la ședința de consultări, dar nu indică un temei care să permită ordinului să le oblige. Nici Regulamentul Ministerului (Hotărârea Guvernului nr. 695/2017) nu oferă acest temei: pct. 9 subpct. 10) dă Ministerului dreptul de a emite acte normative, instrucțiuni și ghiduri „în domeniile ce țin de competența sa", deci nu extinde competența asupra autorităților locale; pct. 9 subpct. 2) permite crearea de comisii specializate cu antrenarea reprezentanților autorităților locale numai pentru elaborarea proiectelor de acte și a documentelor de politici, pentru expertize și consultații și pentru examinarea unor chestiuni specifice, adică cu caracter consultativ, nu pentru proceduri care produc efecte juridice asupra terților; iar pct. 9 subpct. 3) prevede doar colaborarea cu autoritățile locale.

Legea nr. 126/2025 prevede că măsurile de urgență în cazul fenomenelor periculoase se adoptă prin hotărâri ale Guvernului (art. 29), nu prin ordin ministerial. Totodată, structura IP AMM (Hotărârea Guvernului nr. 228/2026, anexa nr. 2) cuprinde subdiviziuni agrometeorologice organizate după zonele agroclimatice, nu pe raioane sau UAT, iar fondatorul instituției este Ministerul Mediului (pct. 3); ordinul Ministerului Agriculturii nu poate dispune delegarea reprezentanților ei în fiecare comisie locală.

Prin urmare, **solicităm**: aprobarea Regulamentului, în partea care privește comisiile și obligațiile autorităților locale, ale IP AMM și ale subdiviziunilor raionale, prin hotărâre a Guvernului, după consultarea structurilor reprezentative a autorităților publice locale și cu

avizul Ministerului Mediului, sau prin completarea Legii apiculturii nr. 70/2006; până atunci, ordinul să reglementeze doar metodologia de calcul și circuitul intern al Ministerului și al instituțiilor subordonate, iar participarea autorităților locale să fie facultativă, în baza acordurilor de colaborare.

3. Regulamentul pune în sarcina primarului: înregistrarea demersului; emiterea, în 2 zile lucrătoare, a dispoziției de constituire a Comisiei și notificarea instituțiilor pentru delegarea membrilor (pct. 13); deplasarea Comisiei în teren în 5 zile lucrătoare (fenomene bruște) sau 7 zile (fenomene graduale și iernare), inclusiv în stupine amplasate la distanță de localitate; prezidarea Comisiei; asigurarea unui specialist al primăriei pentru secretariat; completarea Actului cu date și calcule după anexa nr. 3 (componentele pagubei, coeficienții GAB, Ks, Kd, Kp, sursele de preț), în 5 zile lucrătoare de la examinare; aprobarea Actului; transmiterea exemplarelor în 2 zile; păstrarea actelor la primărie; definitivarea ulterioară a Kp, în 10 zile lucrătoare, pentru fenomenele produse înainte de cules.

Un fenomen de amploare (secetă, îngheț târziu, grindină) poate genera, într-o singură localitate, un număr mare de demersuri în aceeași perioadă, iar termenele sunt foarte scurte. Primăriile nu dispun de specialiști în zootehnie, de timpul necesar sau de mijloace de transport disponibile. Metodologia din anexa nr. 3 este complexă și presupune calcule pe care primarul și secretarul trebuie să le efectueze și să le asume. Dacă termenele nu sunt respectate de primărie, apicultorul riscă să piardă dreptul la sprijin, deoarece actele întocmite cu nerespectarea Regulamentului nu pot servi drept temei (pct. 3).

Prin urmare, **solicităm**: ca Comisia să fie constituită și condusă de structura teritorială a Ministerului sau a subdiviziunii de specialitate (care dispune de specialiști), cu participarea primarului sau a reprezentantului său ca membru și cu rolul primăriei limitat la primirea și transmiterea demersului, informarea apicultorilor și facilitarea accesului; alternativ, aprobarea unei comisii permanente pe anul respectiv, la nivel de raion sau de regiune de dezvoltare; termene de constituire și de deplasare realiste (de exemplu, 5 și, respectiv, 10 zile lucrătoare), cu posibilitatea grupării cererilor; precizarea că depășirea termenelor de către autoritățile implicate nu aduce atingere dreptului apicultorului și nu poate constitui temei de respingere a evaluării.

4. Primarul aprobă Actul de constatare, iar membrii Comisiei „răspund, în condițiile legii, pentru corectitudinea și veridicitatea datelor” (pct. 24). Actul determină accesul apicultorului la sprijin din surse publice, deci greșelile de calcul sau divergențele de apreciere pot genera litigii; potrivit notei de fundamentare (pct. 3.1), Actul poate fi contestat în condițiile Codului administrativ, iar autoritatea publică locală ar urma să fie pârâtă. Regulamentul impune regula conflictului de interese doar specialistului în apicultură (pct. 7). În localitățile rurale, primarul și membrii primăriei pot fi ei înșiși apicultori sau pot avea relații de rudenie sau apropiere cu apicultorii care solicită evaluarea, ceea ce expune autoritatea publică locală la bănuieli de partinitate și risc de răspundere. Nu este prevăzută nicio verificare externă a Actelor aprobate la nivel local.

Propunem: reguli de conflict de interese pentru toți membrii Comisiei, inclusiv primarul, cu abținere și înlocuire (viceprimar, alt reprezentant sau specialist al structurii teritoriale); verificarea Actului de către structura agricolă teritorială înainte de transmiterea lui, ca act-sursă pentru sprijin; precizarea că răspunderea autorității locale se limitează la

organizarea procedurii și la corectitudinea datelor din competența sa, iar răspunderea pentru calculele tehnice revine membrilor delegați de instituțiile de specialitate.

5. Nota de fundamentare (pct. 4.1) recunoaște că proiectul „va avea impact asupra autorităților administrației publice locale", dar la pct. 4.2 afirmă că realizarea ordinului se face „din contul și în limita alocațiilor bugetare aprobate autorităților implicate", fără mijloace suplimentare. **Nu este indicată nicio alocație în bugetele locale pentru această atribuție: deplasările în teren, timpul personalului primăriei, documentarea foto și video, arhivarea actelor și instruirea necesită resurse.**

Pct. 2 din Regulament admite sprijinul financiar acordat nu numai din bugetul de stat și din fonduri externe, ci și „din alte surse legal constituite", formulare care nu exclude bugetele locale; pct. 5 prevede doar că sursele de finanțare se stabilesc prin acte distincte. Totodată, nota de fundamentare (pct. 4.1) afirmă că proiectul „nu creează structuri noi" și că comisiile se constituie „în limitele atribuțiilor" instituțiilor existente; or, **Regulamentul instituie o comisie nouă în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul întâi, cu atribuții, termene și răspundere noi pentru primar, ceea ce nu se încadrează în atribuțiile existente ale primăriilor**.

În plus, IP AMM prestează servicii contra plată, potrivit nomenclatorului și tarifelor aprobate de Guvern (Hotărârea Guvernului nr. 228/2026, pct. 11.10), iar proiectul (pct. 8) prevede că buletinele, hărțile și **adeverințele care confirmă fenomenul se eliberează la solicitarea, între altele, a autorității publice locale, fără a spune dacă acestea sunt gratuite și cine suportă costul**. **Regulamentul necesită să prevadă expres gratuitatea confirmării sau acoperirea costului de către Minister.**

Solicităm: evaluarea costurilor pentru autoritățile publice locale în nota de fundamentare și identificarea sursei de acoperire (transferuri din bugetul de stat, rambursarea cheltuielilor de către Minister sau Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură); precizarea la pct. 2 și 5 că bugetele locale nu participă la finanțarea compensațiilor și a sprijinului fără decizia consiliului local; instituirea unui registru electronic al Actelor de constatare, la Minister sau la Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, pentru depunere online, în locul păstrării și transmiterii pe hârtie; instruirea gratuită, înainte de aplicare, a persoanelor din primării.

6. Regulamentul se bazează pe „subdiviziunea raională în domeniul agricol", pe „unitatea administrativ-teritorială de nivelul întâi" și pe „primarul localității", ceea ce nu ține cont de proiectele de lege privind organizarea administrativ-teritorială (nr. 995/CS/2026 și 996/CS/2026), care prevăd desființarea raioanelor, formarea unor UAT mult mai mari și modificarea nivelurilor; este necesară o formulare care să funcționeze și după reformă (de exemplu, „structura teritorială de specialitate în domeniul agricol") și o normă tranzitorie.

7. Pct. 6 din Regulament definește „fenomenul meteorologic și hidrologic periculos" prin trimitere la Legea nr. 126/2025, iar pct. 7 – prin trimitere la enumerarea de la pct. 2 din anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 1076/2010; ambele trimiteri trebuie unificate; mai mult, anexa nr. 3 cuprinde ca fenomene „lipsa culesului" și „temperaturile extreme prelungite în perioada de iernare", care nu figurează ca atare în enumerarea din Hotărârea nr. 1076/2010 (aceasta enumeră, între altele, gerul puternic, arșița puternică, seceta și înghețurile, cu praguri stabilite) și a căror confirmare de către IP AMM trebuie reglementată, pentru ca Comisiile să

nu se confrunte cu litigii privind încadrarea Criteriile cantitative din anexele Hotărârii nr. 1076/2010 (de exemplu, grindină cu diametrul de cel puțin 20 mm, temperatura aerului de +35°C și mai sus pentru arșiță sau de –25°C și mai jos pentru ger) servesc încadrării situațiilor excepționale; proiectul nu prevede dacă fenomenul „confirmat oficial” (pct. 8) trebuie să atingă aceste praguri sau este suficientă confirmarea IP AMM, ceea ce poate duce la tratament diferit al apicultorilor.

De asemenea, definiția din Legea nr. 126/2025 (art. 4 pct. 11), la care trimite pct. 6, este cantitativă: fenomen care distruge mai mult de 30% din producția agricolă medie anuală a fermierului, calculată pe baza ultimilor trei ani; ea diferă de lista tipurilor de fenomene din Hotărârea nr. 1076/2010 (pct. 7) și de confirmarea de către IP AMM (pct. 8).

Proiectul nu stabilește care dintre cele trei criterii se aplică și nici cum se aplică pragul de 30% unei stupine, unde paguba include pierderea familiilor de albine și a inventarului, nu numai a producției.

8. Potrivit notei de fundamentare (pct. 6), în consultarea publică au fost recepționate numai observațiile Asociației Exportatorilor de Produse Apicole din Moldova (42 de poziții), iar **ședința cu reprezentanții autorităților publice locale urmează să aibă loc ulterior.**

CALM solicită luarea în considerație a obiecțiilor de principiu expuse mai sus, să fie invitat reprezentantul la ședința de consultări, să primească Sinteza obiecțiilor și propunerilor și să fie consultat asupra redacției finale, în special asupra părții care privește implicarea autorităților publice locale și acoperirea financiară a costurilor.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Ex.: Igor Cristal, expert CALM, consilier de stat de clasa I